

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การที่ประเทศชาติจะเก็บภาษีเงินได้จากบุคคลใดนั้น บุคคลนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับรัฐหรือประเทศนั้นๆ หลักการจัดเก็บที่ใช้โดยทั่วไปคือหลักถิ่นที่อยู่ (Residence Rule) หลักแหล่งเงินได้ (Source Rule) และหลักสัญชาติ (Nationality Rule) หลักการจัดเก็บแต่ละหลักนี้มีความแตกต่างกัน หากแต่ละประเทศถือหลักที่ต่างกันย่อมมีผลให้เงินได้ระหว่างประเทศในบางกรณีต้องเสียภาษีให้กับประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ รัฐบาลไทยเห็นปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อนอันเป็นภาระภาษีแก่ผู้มีเงินได้และเพื่อเป็นการขจัดปัญหาดังกล่าว จึงต้องอาศัยการทำอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างราชอาณาจักรกับต่างประเทศหรือทำเป็นความตกลงระหว่างประเทศเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงรัษฎากร ซึ่งมีการทำอนุสัญญาภาษีซ้อนแล้วกับประเทศต่างๆ ทั่วโลกจนถึงปี 2540 จำนวน 31 ประเทศ อนุสัญญาภาษีซ้อนถือเป็นกฎหมายระหว่างประเทศมีเนื้อหาเกี่ยวกับขอบข่ายของอนุสัญญาว่าด้วย ขอบข่ายด้านบุคคลและภาษีที่อยู่ในขอบข่าย บทนิยามที่เกี่ยวข้อง ประเภทเงินได้ตามข้อตกลง และการจัดเก็บ ตลอดจนจนถึงการเริ่มใช้บังคับและการเลิกใช้ หากมีการศึกษาบทบัญญัติอนุสัญญาภาษีซ้อนให้เข้าใจแล้ว ย่อมทำให้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่พึงมี จึงสนใจศึกษาในเชิงเปรียบเทียบระหว่างอนุสัญญาภาษีซ้อนที่ประเทศไทยทำไว้กับประเทศต่างๆ รวมทั้งศึกษาถึงปัญหาภาษีระหว่างประเทศในทางปฏิบัติอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักกฎหมาย นักบัญชีและผู้สอบบัญชี เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบทบัญญัติอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาภาษีซ้อนของแต่ละประเทศ

ขอบเขตและวิธีของการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเฉพาะอนุสัญญาภาณีสื่อนที่ประเทศไทยได้ทำกับต่างประเทศจนถึงปี 2540
รวม 31 ประเทศดังนี้

1. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	17. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน
2. สาธารณรัฐประชาชนจีน	18. ประเทศเบลเยียม
3. สาธารณรัฐสิงคโปร์	19. ประเทศสาธารณรัฐประชาชนฮังการี
4. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	20. ประเทศอิตาลี
5. สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา	21. ประเทศเนเธอร์แลนด์
6. สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน	22. สาธารณรัฐฟินแลนด์
7. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	23. สหราชอาณาจักรอังกฤษและไอร์แลนด์เหนือ (อังกฤษ)
8. ประเทศมาเลเซีย	24. ประเทศอิสราเอล
9. ประเทศญี่ปุ่น	25. ประเทศสวีเดน
10. สาธารณรัฐอินเดีย	26. ประเทศนอร์เวย์
11. สาธารณรัฐเกาหลี	27. สาธารณรัฐเชค
12. สาธารณรัฐออสเตรเลีย	28. สาธารณรัฐแอฟริกาใต้
13. ประเทศเดนมาร์ก	29. สหรัฐอเมริกา
14. ประเทศสวีเดน	30. ประเทศแคนาดา
15. ประเทศฝรั่งเศส	31. ประเทศออสเตรเลีย
16. สาธารณรัฐประชาชนโปแลนด์	

2. วิธีการศึกษา

2.1 ข้อมูลทฤษฎี

ศึกษาค้นคว้าจากอนุสัญญาภาษีซ้อนระหว่างประเทศ ประมวลรัษฎากร ข้อหารือและแนวทางวินิจฉัยของกรม กฎหมายว่าด้วยการจัดทำบัญชีของกระทรวงพาณิชย์

2.2 ข้อมูลปฐมภูมิ

การสอบถามแบบสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการธุรกิจการค้าระหว่างประเทศในจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จำนวน 3 ราย

2.3 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและจากการสัมภาษณ์สอบถามมาวิเคราะห์

นิยามศัพท์

อนุสัญญาภาษีซ้อนหมายถึง อนุสัญญาระหว่างประเทศหรือความตกลงระหว่างประเทศ ไทยกับต่างประเทศเพื่อการเงิน การเก็บภาษีซ้อนในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีที่เก็บจากเงินได้ จากทุนหรือ จากกำไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสิทธิประโยชน์และวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้ซึ่งสิทธิประโยชน์ตาม อนุสัญญาภาษีซ้อน
2. ผู้ประกอบการธุรกิจระหว่างประเทศสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการลดภาระ ภาษีและต้นทุนในยุคโลกาภิวัตน์ที่การค้าและการลงทุนได้ขยายตัวไร้พรมแดน
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนววินิจฉัยหรือการตีความตามกฎหมายกรมสรรพากรใน เรื่องของการภาษีอากรระหว่างประเทศหรือภาษีซ้อน